

"The journey to find a Nursing Home"

(Hành trình đi tìm nhà dưỡng lão)

Mới đây tình cờ đọc được một bài viết trên mạng xã hội phản ánh một phần thực tế về sinh hoạt tại một viện dưỡng lão ở quận Cam, California, của một cô gái Mỹ gốc Việt, cô Mary Tran, một người được đào tạo trong lĩnh vực "Y Tế & Dịch Vụ Nhân Sinh" (Health & Human Services field). Xin trân trọng lược dịch và đăng lại để làm trải nghiệm cho những ai đang đi tìm nhà dưỡng lão hay viện hưu dưỡng (Nursing Home - Senior Assistance Living) trên đất Mỹ cho người thân, đỡ bàng hoàng. Bài viết có tựa đề:

....Tháng trước đây mình có giúp làm một tờ Giấy ủy quyền (Power of Attorney) cho một người thân của bạn mình, đang điều trị tại một bệnh viện địa phương về bệnh tai biến, lý do bệnh viện muốn chuyển người thân bạn mình qua một khu trung tâm nghỉ dưỡng có cơ sở Phục hồi chức năng (Nursing Home - Rehab), để bệnh nhân vừa dưỡng bệnh vừa qua vật lý trị liệu. Tình hình đại dịch COVID-19 như hiện nay, tất cả mọi nơi đều quá tải, không còn chỗ trống, nhân viên quản lý bệnh nhân (Case Manager) vẫn chưa tìm được một nơi nào khả dĩ. Thế là bạn mình gọi nhờ tôi giúp đỡ. Tôi hứa sẽ giúp bạn tôi tìm một nhà dưỡng lão tốt. Chưa có kết quả, thì bạn tôi báo tin vui rằng không cần làn phiền tôi nữa, nhân viên xã hội của bạn mình (Social worker) đã tìm giúp cho bạn mình một trung tâm Phục hồi chức năng vừa có luôn cơ sở dưỡng lão (Nursing Home - Rehab) tốt, gần bệnh viện, để tiện cho việc đi lại, đưa đón. Mình rất vui và yên tâm vì biết rằng người thân của bạn mình biết được tiếng Anh và còn rất tinh táo, nên tin chắc là sẽ không một ai có thể ăn hiếp được người thân đó của bạn tôi. Với lại, sau này khi đã phục hồi được một phần chức năng, người thân của bạn tôi cũng sẽ phải chuyển qua sống trong một viện dưỡng lão lâu dài thôi. Vì thế đây coi như một cuộc trải nghiệm...

Nghe bạn nói thế mình chỉ biết khuyên bạn mình nên hết sức cẩn thận, đừng quá vội tin ai trong việc chọn lựa cho người thân mà bạn yêu thương một nhà hưu dưỡng. Bởi lẽ trong nghề mình quá biết "con quạ nào lại không đen", chẳng qua nó có biết khéo che đậy hay không mà thôi.

Thật vậy, hai ngày sau khi được bạn mình cho biết địa chỉ cơ sở của nhà "Care Home" này, mình đã ghé thăm người thân của bạn tôi tiện thể cho bạn tôi ý kiến chuyên môn của mình. Vào thăm, gặp người thân của bạn tôi, ngồi đó, trên một chiếc xe lăn, gục đầu, nửa thức nửa ngủ, lơ đãng. Tôi hỏi người giúp việc ở đây, họ trả lời là bạn ấy từ ngày vào đây ban ngày thường hay ngủ suốt. Mới đầu tôi nghĩ có lẽ ông ta mới từ bệnh viện qua nên chưa quen hơi, với lại uống nhiều loại thuốc mới, có thể chưa quen. Tôi yêu cầu xin họ cho tôi coi lại danh sách thuốc PRN mà y tá đang cho ông ta uống. Cũng nên biết thêm đơn thuốc PRN là chữ viết tắt của "pro re nata" có nghĩa là việc dùng thuốc không theo lịch trình. Thay vào đó, đơn thuốc được thực hiện khi cần thiết. Tôi xem qua danh sách PRN, khám phá ra họ cho bệnh nhân uống tối đa liều thuốc ngủ cho phép, tôi có hỏi bệnh nhân thì người thân của bạn tôi nói là không hề yêu cầu thuốc ngủ, trong khi Y tá một mực nói là có yêu cầu.

Trước khi đi mình lấy điện thoại chụp nhiều hình ảnh chung quanh gian phòng của ông bạn. Hai ngày sau tôi quay lại, thùng rác và rác cá nhân vẫn chưa đổ hay dọn, tôi gọi Y tá trực hôm đó để khiếu nại, họ đổ thừa là tại có hai loại rác khác nhau, người phụ trách vệ sinh (house keeping) tưởng là rác y tế nên không dọn. Mùi hôi thúi từ đó xông lên nồng nặc.

Còn đồ ăn thì khỏi phải bàn, 90% món ăn là từ đồ hộp có sẵn, thứ phát chẩn, hoặc là thức ăn đông đá, thịt gà thì cứng và khô như gỗ, đậu đũa (green beans) từ hộp lon ra thì mặn chát, nguội lạnh, thế mà tại nhà bếp lại còn cất luôn khẩu phần sữa dinh dưỡng của người già làm mình phải đi cãi lộn với họ, vì mình biết chắc một điều là tại nó giấu sữa Ensure để đem về.

Ngày hôm sau nữa mình lại đến, lần này Y tá quên không rửa vết thương và thay băng mới cho vết thương ngã té của ông bạn mình

trong lần ngã trước đây bị nhiễm trùng. Trời ạ, vết thương cần thay băng mỗi ngày 2 lần. Thuốc uống cho bệnh nhân thì một số đã được phân chia sẵn (prepack) trong những túi nylon nhỏ, tụi nó cứ đem cho bệnh nhân uống mà không cần coi lại, vì dạng thuốc đóng gói sẵn, nên chuyện sai sót thuốc dư thiếu thừa là chuyện bình thường, nhưng Y tá không hề kiểm tra lại. Thuốc huyết áp, mém chút nữa người thân của bạn tôi phải uống liều gấp đôi. Tôi khuyên ông khi uống thuốc phải coi chừng, nhưng vì quá đau nhức và không đủ sức khỏe nên ông cũng không buồn lên tiếng. Mình biết chắc ông bị cho uống thêm liều thuốc ngủ trong mục PRN mà không làm gì giúp được ông.

Đỉnh điểm là khi cô nhân viên phụ việc cho Y tá (Nurse Aid) đưa cho ông ly nước để uống thuốc, tôi thấy không bình thường, khi ngửi có mùi rất khó chịu, mình vội hỏi sao lại đưa nước lấy trong cầu tiêu (rest room) cho bệnh nhân uống, nàg một mực chối. Mình yêu cầu nàg viết giấy xác nhận cho mình lấy mẫu nước để gửi đi phòng lab thí nghiệm, nếu không mình dọa sẽ gọi cảnh sát (state police) và tố giác trung tâm về tội ngược đãi bệnh nhân (neglected patient), tới khi đó nàg mới xin lỗi rồi rít và đổ thừa cho nhà bếp đưa, chớ nàg hoàn toàn không biết gì.

Còn nữa, họ cho biết trung tâm có dịch vụ đưa đón chuyên nghiệp (professional transportation), hôm đó mình mới vỡ lẽ chứng kiến bà thư ký phục dịch tại quầy tiếp đón (front desk) lại kiêm luôn tài xế trong dịch vụ này. Bởi khi chứng kiến cảnh bà này đưa người già đi khám bệnh về, khi đưa ra khỏi xe, chiếc xe lăn (wheel chair) của ông lão bị vướng vào vạt áo dài đầm xòe của bà tài xế làm cho ông lão bị lăn cù xuống đất không tài nào đứng lên được nữa, may mà ông lão không hề hấn gì. Vì không kinh nghiệm và không qua khóa huấn luyện chuyên môn nào về "transfer patient" nên bà ta mới mặc chiếc váy dài lê thê như đi dự dạ tiệc, tội nghiệp cho ông lão phải một phen lộn nhào bầm dập. Thấy tình cảnh này mình chạy vào gọi người ta ra giúp. Mình chắc chắn là gia đình họ sẽ không hề biết những chuyện thương tâm như thế này.

Ngồi một chút, bỗng tiếng la hét của người già khóc lóc, trộn lẫn tiếng mấy cô nhân viên la hét, mùi hôi khai ở đâu xông lên nồng nặc không thể nào chịu nổi. Mình thừa biết, khi có nhân viên từ tiểu bang (state) xuống kiểm tra thì mọi thứ đều tốt lành, nhưng khi họ rời khỏi thì mọi thứ đâu cũng vào đó.

May mắn thay cuối cùng mình cũng tìm ra được cho người thân của bạn mình một nhà dưỡng lão tương đối tốt hơn mà theo bản đánh giá của một viện đánh giá độc lập trên bản xếp hạng có điểm khá cao, ở đây có RN (Registered Nurse) và BSN (Bachelor of Science in Nursing) làm việc, chứ không phải chỉ có LPN (Licensed Practical Nurse) như tại trung tâm cũ. Phòng ốc sạch sẽ không hôi khai. Giường nằm tối tân có gắn máy báo động (sensor), cứ mỗi 2 giờ sẽ gọi báo vào beeper của Y tá trực, sẽ có người đến xem chừng bệnh nhân, trở bên thể nằm và chăm sóc vệ sinh cá nhân cho họ. Thực đơn nhà bếp thì tương đối phong phú hơn, nhiều món ăn chọn lựa, có đầu bếp chuyên nghiệp lo việc nấu nướng. Nói chung mọi thứ làm bạn yên tâm.

Mình gọi cho bác sĩ phụ trách yêu cầu xin chuyển ông ta đi qua chỗ mới này ngay. Hai ngày sau mình ghé thăm ông ta tại nhà dưỡng lão mới này, không ngờ đi tránh vỏ dưa lại gặp vỏ dưa, ông ta than với mình là ông bị co rút bắp chân (muscle spasm) liên tục nên rất đau nhức không chịu được. Nghe thế mình sinh nghi là có thể ông ta đã không được cho uống đúng thuốc hay bị thay thế (withdrawal), tôi hỏi ông có uống thuốc giảm đau không, ông nói có, mình chờ đúng giờ ông ta được cho uống thuốc, để coi có phải là loại thuốc giảm đau loại tốt Hydrocodone đúng hiệu không? y chang, nó đổi thuốc bằng hiệu Tylenol, mình lại thêm một lần cãi vã với Y tá và dọa sẽ tố cáo gian lận, sau đó thì mọi việc yên ổn, ông không còn bị uống thuốc dzỏm nữa. (Tình trạng Y tá ăn cắp thuốc rất phổ biến ở viện dưỡng lão)

Y tá ở đây làm việc rất máy móc, như câu chuyện về cái giường nằm thông minh được họ xử dụng ở đây, cứ hễ 2 tiếng, bất kể bệnh nhân ngủ hay không, nhân viên trợ y CNA (Certified Nurses Assistant) cứ đè bạn mình ra quay trái quay phải, khiến cho 2 đêm đầu làm cho

ông mất ngủ. Bạn tôi kể, con nhỏ trợ y CNA mới đầu thấy anh ta là người Việt tưởng không biết được tiếng Anh, nên vừa ôm điện thoại nói chuyện với bố vừa giúp ông ta, bạn tôi hỏi lại có phải mà đang nói chuyện với bố mà không? nó xin lỗi cứ tưởng bạn mình không biết tiếng Anh, sau đó cô gái đổi qua ngôn ngữ khác để nói chuyện. Mình kêu ông bạn mình thu âm gửi cho mình, mình nhờ nhóm bạn đồng nghiệp của mình tại sở làm nghe là tiếng nước nào, sau khi biết là loại tiếng lóng hay tiếng bồi (Creole), mình nhờ nhóm bạn dịch cho mình, họ không dám dịch vì nó quá tục. Mình nói cứ dịch, hôm sau mình trở lại yêu cầu cho gặp Y tá trưởng (Nurse Manager) hay Social Worker, hoặc Administrator để trình bày câu chuyện. Họ tưởng mình là dân làm tiền chuyên nghiệp, kiểu như giả vờ bị ngược đãi (abuse neglected) rồi giả vờ đòi đi kiện, để được ăn ở miễn phí, hay hù dọa kiếm tiền. Bà quản lý ở đây hứa hẹn nhiều thứ cho mình, nghĩ thật buồn cười. Lúc đó mình mới nói thật là mình đã từng làm việc trong nghề nên biết, chỉ cần chăm sóc tốt cho bạn tôi là được. Thời gian 3 tuần cũng qua mau, bạn mình nói đâu ngờ viện dưỡng lão (Nursing Home) trên đất nước văn minh này sao mà nó kinh khủng như vậy. Mình cố giải thích cho bạn mình rất nhiều chuyện, không hẳn hẳn cứ biết được tiếng Anh, biết luật là không ai ăn hiếp được mình. Ở viện dưỡng lão họ rất tinh vi, họ rành mọi kế hớ, lơ mơ là mình không làm gì được họ đâu.

Mình suy nghĩ rất nhiều trước khi viết bài này. Là một người từng làm việc ở viện dưỡng lão, Hospice (khu chờ chết), Bệnh viện, mình biết người nhà của bệnh nhân luôn phải biết ăn nói nhã nhặn, luôn biết tôn trọng, hòa nhã với các nhân viên làm việc ở đây. Những ai đã từng gặp mình ở ngoài thì biết mình hiền khô à Nhưng đối với những vấn nạn như thế này thì mình nhất quyết không nhân nhượng. Sau cùng, dù biết mỗi gia đình, mỗi hoàn cảnh khác nhau. Nhưng nếu bạn thật lòng yêu thương cha mẹ, anh em và người thân của mình thì xin bạn đừng bao giờ có ý định đưa họ vào nhà dưỡng lão - Vô số nỗi buồn ở Nursing Home!"

(Hết trích)

Một lời khuyên của người trong nghề nghe sao nào lòng!

Hay đó cũng là con đường mà mình sẽ chuẩn bị cho đời mình...
"NGÀY SAU SỎI ĐÁ CŨNG CẦN CÓ NHAU"

Anre Huynh